

РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

от 30 ноември 1998 година

**като пояснение на приложение А към Регламент (ЕО) № 2223/96 на Съвета
относно принципите за измерване на цените и обемите в националните отчети
в Общността по въпроса за принципите за измерване на цените и обемите**

(нотифицирано под № C(1998) 3685)

(Текст от значение за ЕИП)

(98/715/ЕО)

КОМИСИЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 2223/96 на Съвета от 25 юни 1996 г. относно принципите за измерване на цените и обемите в националните отчети в Общността¹ с измененията в Регламент (ЕО) № 448/98², и по-специално член 2, параграф 2 от него,

(1) Като има предвид, че е необходимо да се подобрят възможностите за сравняване между държавите-членки на данните за промените в реалния брутен вътрешен продукт (БВП), както с оглед на приложението на член 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. относно ускоряването и изясняването на приложението на процедурата за надвишаващия дефицит³, така и резолюцията на Европейския съвет за Пакта за стабилност и растеж (Амстердам, 17 юни 1997 г.)⁴ и по-общо за целите на общото многостранно наблюдение.

(2) Като има предвид, че реализацията и надзора на Европейския икономически и паричен съюз изисква сравнима, актуална и надеждна информация относно структурата и развитието на икономическата ситуация във всяка държава-членка.

(3) Като има предвид, че Комисията трябва да играе определена роля в администрацията на икономическия и паричен съюз и по-специално да докладва пред Съвета за бюджетната ситуация и размера на националния дълг в държавите-членки.

(4) Като има предвид, че икономическите отчети в реални измерения, т.е. коригирани спрямо промените в цените, са основно средство за анализиране на икономическата и бюджетната ситуация в дадена страна при условие, че се

¹ ОВ L 310, 30.11.1996 г. стр. 1.

² ОВ L 58, 27.2.1998 г. стр. 1.

³ ОВ L 209, 2.8.1997 г. стр. 6.

⁴ ОВ L 236, 2.8.1997 г. стр. 1.

съставят на базата на уникални принципи, които не подлежат на различно тълкуване; като има предвид, че за тази цел следва да се задълбочат и да се направят по-строги препоръките за изчисляване на данните по постоянни цени в рамките на Регламент (ЕО) № 2223/96.

(5) Като има предвид, че Комисията трябва да използва съвкупните числа в реални измерения от националните отчети за целите на своята политика и по-специално за надзора върху пакта за стабилност и растеж.

(6) Като има предвид, че за да може да се оцени сериозността на икономическата рецесия държавата-членка трябва общо да вземе като база всяко годишно намаление на реалния БВП с най-малко 0,75%; като има предвид, че надвишаването на реферативната стойност след сериозна икономическа рецесия е изключение само в случай, че в реални измерения БВП отбележи годишен спад с най-малко 2%.

(7) Като има предвид, че резултатите от отчетите в реални измерения на всички държави-членки, съставени съгласно разпоредбите, въведени с настоящото решение, трябва да се предоставят на адресатите в Комисията на конкретна дата по-специално за надзора върху икономическото и паричното съсредоточаване.

(8) Като има предвид, че разпоредбите, въведени чрез настоящото решение, са първата стъпка към общи счетоводни правила за отчетите в реални измерения на държавите-членки за целите на изискванията на Комисията, като така ще стане възможно да се получават резултати, които са с достатъчно добро качество и са сравними между държавите-членки.

(9) Като има предвид, че резултатите в отчетите в реални измерения за целите на Общността трябва да подлежат на статистическа обработка и предоставяне пред Комисията на датите, посочени в Регламент (ЕО) № 2223/96 и Регламент (ЕО) № 3605/93 на Съвета от 22 ноември 1993 г. за прилагането на Протокола относно процедурата при свръхдефицит⁵.

(10) Като има предвид, че с оглед на значението на въпросните отчети и степента на подробностите в тях, както и на ситуацията в статистиката в държавите-членки, трябва да се дадат допълнителни срокове за въвеждането на тези разпоредби като временно изключение за държавите-членки, които по обективни причини няма да са в състояние да спазят правилата, посочени в настоящото решение, при прилагането на Регламент (ЕО) № 2223/96.

(11) Като има предвид, че мерките, предвидени в настоящото решение, са в съответствие със становището на статистическия програмен комитет на Европейските общности, създаден с Решение 89/382/ЕИО, Евратом на Съвета⁶, и

⁵ ОВ L 332, 31.12.1993 г. стр. 7.

⁶ ОВ L 181, 28.6.1989 г. стр. 47.

Комитета за парична, финансова статистика и статистика на платежния баланс, създаден с Решение 91/115/ЕИО⁷,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Цел

Целта на настоящото решение е да се изяснят принципите за измерванията на цените и обемите, съдържащи си в глава 10 на приложение А към Регламент (ЕО) № 2223/96, с оглед на по-нататъшното хармонизиране на измерителите на цените и обемите.

Класификациите, посочени в настоящото решение, се използват за данните, които се предават на Евростат от първото предаване на данни съгласно Регламент (ЕО) № 2223/96 нататък за данни не по-късно от данните за 1995 г. и по-късно.

Член 2

Пояснения относно общите принципи за измерването на цените и обемите

Поясненията относно общите принципи, които се следват при измерването на цените и обемите, съдържащи се в глава 10 на приложение А от Регламент (ЕО) № 2223/96, по-специално във връзка с елементарното ниво на агрегиране, избора на формулата за индексация и избора на базовата година, са определени в част I на приложение I към настоящото решение.

Член 3

Класификация на методите по продукти

Класификацията на методите за някои видове продукти в най-адекватни методи, алтернативите, които могат да се използват, ако не може да се приложи най-адекватния метод, и методите, които не могат да се използват от първото предаване на данни до Евростат съгласно Регламент (ЕО) № 2223/96 нататък, е посочена в част II и част III на приложение I към настоящото решение.

Член 4

Програма за научно изследване

За продуктите за които класификацията на методите, определени в член 3, не е посочена в приложение I, тази класификация се определя като се вземат предвид

⁷ ОВ L 59, 6.3.1991 г. стр. 19.

результатите от програмата за научно изследване, която ще бъде приключена в края на 2000 г. и след решение на статистическия програмен комитет.

Член 5

Преходни периоди

Преходните периоди за прилагането на принципите, пояснени в член 2 за всяка държава-членка, са посочени в приложение II към настоящото решение.

В допълнение държавите-членки могат да поискат да получат преходни периоди за приложението на методите, посочени в член 2, като този въпрос се решава най-късно до края на 1998 г.

В случай че е предоставен преходен период на държава-членка, при който за дадена година е възможно намаление на БВП в реално измерение, изчислено съгласно използвания национален метод, държавата-членка подпомага Евростат във възможно най-пълна степен при оценката на мащаба на ефекта в резултат на отклонението от принципите, предвидени в настоящото решение.

Член 6

Инвентаризация

Държавите-членки предоставят на Евростат най-късно до края на 2002 г. пълен инвентарен списък на процедурите и основната статистика, която се използва за изчисляване на БВП в реално измерение и неговите компоненти. Като минимално изискване този инвентарен списък включва методите, които се използват за окончателните отчети.

Член 7

Адресати на настоящото решение са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 30 ноември 1998 година.

За Комисията:
Yves-Thibault DE SILGUY
Член на Комисията

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ЧАСТ I

ОБЩИ ПРИНЦИПИ ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА ЦЕНИТЕ И ОБЕМИТЕ

1.1. Въведение

Характерът на изчисленията по постоянни цени се различава в няколко основни аспекта от изчисленията по текущи цени. Ако опростим въпроса може да се каже, че отчетите по текущи цени са съвкупност в една рамка на отчетност за транзакции, които са настъпили и за които имаме доказателства. От друга страна при отчетите в постоянни цени имаме изражение на икономическата ситуация през дадена година чрез цените на друга година. На практика транзакциите през текущата година не биха се извършили по същия начин по цените от другата година.

Стойностите на транзакциите могат да се разделят на компоненти на цената и компоненти на обемите. По принцип компонентите на цената трябва да включват промени, които се дължат единствено на промени в цените, а всички останали компоненти следва да се включват в компонентите на обема (ESA 95, точка 10.01). За много продукти обаче не е съвсем ясно как на практика трябва да се извърши това разлагане на съставни части (ESA 95, точка 10.06) Трябва следователно да се приеме един набор от правила за измерване на цените и обемите, резултатите от който да са максимално близко до теоритически идеалното разлагане на съставни части на цените и обемите и който да може да се приложи по един сравним начин във всички държави-членки.

В част I са изложени общите принципи на тази рамка, а в част II и част III са посочени с по-големи подробности процедурите за изчисляване при производствения и разходния подход.

Принципите, посочени в настоящото решение, се прилагат към годишните данни. Един от основните принципи изисква тримесечните отчети да са в съответствие с годишните отчети, за да може на тяхна база да се прогнозират възможно най-точни крайни резултати. Специфичните въпроси, свързани с тримесечните отчети по постоянни цени, ще бъдат разгледани в ръководството за тримесечните отчети, което предстои да бъде публикувано.

В глава 10 на ESA 95 се изразява ясно предпочитание при изчисленията по постоянни цени да се използва подхода на интегрираните отчети (ESA 95, точки 10.04 и 10.08). При този подход страните производство и разходи в БВП се изравняват на ниво отделни продукти като се използват таблици за предлагането и предназначението. С подробните таблици за предлагането и предназначението се гарантира последователност при прилагането на индексите. Освен това е възможно дефлаторите от различни източници като например отделно съставени ИПЦ и ИЦП

да бъдат сравнени и проверени един спрямо друг. Ако системата е базирана на таблици за предлагането и предназначението, се дава възможност да се съчетае най-доброто от двата подхода (производствения и разходния) като за текущите, така и за постоянните цени.

В точки 10.12 - 10.23 от ESA 95 са дадени дефиниции за това какво да бъде включено в компонента цени и в компонента обеми. В компонента обеми трябва да се включи и ефекта от промените в качеството на продуктите. Това означава, че показателите за цени и обеми, които се използват за изчисляване на данните в националните отчети, следва да бъдат коригирани, за да отразят тези промени в качеството.

Необходимо е внимателно да се наблюдава и контролира последователността на корекциите за качество, които се въвеждат в различните показатели. Ако през определен период има големи разлики в различните ценови индекси за един и същи продукт, това може да се дължи на различните процедури за корекции за отразяване на качеството.

Показателите за обемите следва като минимално изискване да се изчисляват в достатъчно подробни разбивки, за да бъдат взети предвид структурните промени. Например броят на пътник-километрите в ж.п. транспорта следва като минимално изискване да е разделен на пътници първа класа и пътници втора класа. Това позволява да се включи ефекта от варирането на дяловете на билетите за първа и за втора класа в компонентите обем, а не в компонентите цени.

По принцип трябва да се предпочете дефлацията на стойностите през текущата година чрез използване на подходящ ценови индекс пред екстраполацията на стойностите от базова година чрез индекс за обеми или цени (ESA 95, точка 10.32), тъй като по този начин по-добре се вземат предвид ефектите от промяна в качеството. Освен това ценовите релации обикновено имат по-малка разлика в сравнение с количествените релации и това води до по-малка грешка при извадките, които се използват за ценови индекси.

Ако стойностите се изчисляват чрез ценово-количествения подход, основната информация за цените и количествата може да се използва за изчисляване на данни по постоянни цени (ESA 95, точка 10.33). В тези случаи се налага да се правят изрични корекции за промените в качеството.

В останалата част на част I от настоящото приложение се разглеждат принципите в ESA 95, които се нуждаят от пояснение.

1.2. Елементарно ниво на агрегиране

Измерването на цените и обемите трябва да започне с подробна разбивка на продуктите за различните категории транзакции. За всеки продукт във всяка категория от транзакциите трябва да се определи ценови индекс, с който да се

дефлира стойността по текущи цени или да се определи показател за обема за екстраполация от стойността на базовата година. В идеалният случай това разграничение трябва да се направи за всеки продукт и да се изчислят чистите изменения в цените и обемите на този продукт.

Съгласно практиката в статистиката е необходимо да се агрегират продуктите, което означава, че трябва да се претеглят измененията в цените и обемите на различните продукти. Възможно е статистическите източници, от които се извличат ценовите индекси и показателите за обемите, да използват различни методи за претегляне (т.е. различни формули или различни базови години). В националните отчети обаче трябва да се използва една последователна методика за различните променливи (този въпрос ще бъде разгледан в следващия раздел). Ако в националните отчети се използват индекси с различен начин на претегляне в сравнение с претеглянето в националните отчети, тогава се прави допускането, че тези индекси са елементарни и по-долната система на претегляне е ирелевантна. В този случай например може да се допусне, че индексът на фиксирано претегляне на Laspeyres е равен на индекса Paasche или на претегления предишната година индекс Laspeyres. Ясно е, че подразбиращото се допускане за използваните индекси като елементарни индекси е най-валидно, когато се прилага на равнище на много подробна разбивка.

Следователно колкото е по-подробна разбивката по продукти, толкова по-точни резултати могат да се очакват. На подробно равнище се предполага, че продуктите са по-хомогенни, и отгук индексите са по-близо до елементарните индекси и до по-подробните системи за претегляне.

Точното ниво на агрегиране, при което към националните отчети се прилага допускането, че индексите, които се използват, са елементарни индекси, по смисъла на настоящия текст се нарича елементарно ниво на агрегиране. Обикновено това ниво е равно на броя на продуктите, които са разграничени в таблиците за предлагането и предназначението за целите на баланса.

Държавите-членки следва да положат усилия за разработване на подробни разбивки по продукти за целите на дефлацията. Елементарното ниво на агрегиране за продукцията, както и за всички категории за предназначение (междино и крайно) следва най-малкото да бъдат толкова подробни, колкото са на равнище P60 от SEC 95, което трябва да се използва за представяне пред Евростат на таблиците за предлагането и предназначението. В част II от настоящото приложение (за производствения подход) за някои категории продукти са посочени минимални нива на разбивка, които трябва да се използват при изчисляването на дефлаторите или показателите за обемите.

Принцип 1:

При измерването на цените и обемите се използва подробно ниво на агрегация на продуктите. Това ниво на агрегиране, което се нарича елементарно ниво на

агрегиране, е подробно най-малкото, колкото ниво Р.60 от SEC 95 за продукцията, както и за всички категории за предназначение (междинно и крайно).

В случай на частична отмяна по Регламента за SEC 95 за предоставяне на данни за нивото Р.60 се използват най-подробните налични национални данни.

1.3. Избор на формула за индексване

След дефинирането на елементарното ниво на агрегиране, наличните индекси на цените и обемите трябва да се претеглят заедно, за да се получат измеренията в ценни и обеми на всички агрегати в националните отчети.

За тази цел първо трябва да се избере формула за индексване. В точка 10.62 до 10.64 от SEC 95 се предпочитат индексите Fisher за цените и обемите, като индексите Laspeyeres за обемите и Paasche за цените са посочени като допустими алтернативи. На практика индексът Fisher има няколко недостатъка като например изискване за повече данни, несъбираемост на данните за обемите и е по-труден за обясняване пред тези, които трябва да го използват.

Следователно на практика се предпочита използването на индекса Laspeyeres за обемите и индекса Paasche за цените за агрегиране на измерителите на цените и обемите на елементарното ниво на агрегиране.

Принцип 2:

Измеренията на обемите, които са налице на елементарното ниво на агрегиране, се агрегират чрез формулата на Laspeyeres, за да се получат измеренията на обемите в агрегираните национални отчети. Измеренията на цените, които са налице на елементарното ниво на агрегиране, се агрегират чрез формулата на Paasche, за да се получат измеренията на цените в агрегираните национални отчети.

Трябва да се отбележи обаче, че SEC 95 също позволява да се използват индексите на Fisher. Освен това трябва да се подчертае, че горният принцип не се отнася за източниците на данни за цените и обемите, които се използват в националните отчети – не е необходимо данните под елементарното ниво на агрегиране да се изчисляват в съответствие с горния принцип.

1.4. Избор на базова година

Индексът Laspeyeres за обемите използва стойности от конкретна година за претегляне на промените в обемите на даден агрегат. Трябва следователно да се дефинира годината, от която са взети тези претеглени стойности.

За тази цел е необходимо първо да дефинираме термините базова година и реферативна година.

Дефиниции:

- базова година е годината, от която се използват текущите стойности на цените за претегляне на измеренията на цените и обемите на елементарното ниво на агрегиране,
- *референтна година* е годината, която се използва за предоставяне и представяне на данните за постоянните цени. В поредицата от числа в индекса това е годината със стойност 100.

Да вземем като пример следната поредица от числа в индекса:

1990 г.	1991 г.	1992 г.	1993 г.	1994 г.
100	105	108	112	120

Да предположим, че тези числа са изчислени чрез използване на теглата от 1990 г. Следователно 1990 г. е базовата година. Тя също е реферативната година, тъй като 1990 г. = 100. Реферативната година лесно може да се промени например на 1993 г. (разделяме всички на 112/100, за да получим 1993 г. = 100).

1990 г.	1991 г.	1992 г.	1993 г.	1994 г.
100/1,12	105/1,12	108/1,12	112/1,12	120/1,12

Тази процедура на променя базовата година, тъй като измененията от година на година продължават да се изчисляват на базата на 1990 г.

Вместо да се работи с фиксирана базова година както е в горния пример, през всяка следваща година могат да се прилагат теглата от предходната година. Така стигаме до следната поредица от промени година спрямо година.

1990 г.	1991 г.	1992 г.	1993 г.	1994 г.
100	105	102	103	106

За всички от тези индекси е вярно, че $t - 1 = 100$, оттук реферативната година е равна на базовата година, но се променя всяка година. Възможно е също поредицата да бъде изразена за една реферативна година, т.е. да се ре-реферира. Така се получава:

1990 г.	1991 г.	1992 г.	1993 г.	1994 г.
100	105	107,1	110,3	116,9

(107,1 = 105 x 102/100; 110,3 = 107,1 x 103/100, и т.н.)

Важно е промяната в реферативната година да не се отразява на индексите година спрямо година. Това е очевидно при единична поредица както е в примера, но когато една променлива се състои от няколко подпроменливи, нещата не са така

очевидни. За да запазим непроменени всички проценти на растежа година спрямо година при промяна на реферативната година, е необходимо за всяка променлива да се даде отново референция отделно, била тя елементарен индекс, или междинен сбор или среден агрегат като например БВП. Последствието е, че в данните по постоянни цени за фиксираната реферативна година се появяват несъответствия между отделните елементи и сумата от тях. Това е известния проблем за “несъбираемостта”. Тези несъответствия в никакъв случай не бива да се отстраняват (SEC 95, точка 10.67), тъй като това изопачава процентите на растежа. За пояснение вижте примера в края на настоящия раздел.

Изборът на базова година и изборът на реферативна година са два въпроса, които нямат отношение един към друг. По смисъла на решението на Комисията, т.е. изясняване на принципите за изчисляване на измеренията на цените и обемите, има значение само въпроса за избор на базова година.

Ясно е, че за целите на сравнимостта на измеренията на цените и обемите между държавите, е необходимо държавите да използват една и съща базова година. Освен това, за да се получат най-точни проценти на растежа, трябва да се използва възможно най-късната базова година, тъй като в този случай използваните тегла са най-актуални и се свеждат до минимум проблемите с изчезването на продукти и появата на нови продукти. Всички тези съображения водят към метода, при който теглата винаги се извличат от предходната година.

Принцип 3:

Измеренията на обемите извлечени на елементарно ниво на агрегиране се агрегират чрез теглата, извлечени от предходната година.

В случай че държавата-членка разполага с преходен период по отношение на принцип 3, тя следва да променя базовата година по време на преходния период на всеки пет години с начало 1995 г.

Пример: Отново се дава референция на агрегати и техните компоненти

Да вземем два продукта А и В и техният сбор. Приемаме, че те са хомогенни продукти, което означава, че можем да определим индекси за цените и обемите за тези продукти, които не зависят от друга система за претегляне, т.е. това са елементарни индекси.

Индексите за цените и обемите за сумата от А и В обаче зависят от това как са претеглени А и В. Във следващата таблица промените в обемите за сбора между $T - 1$ и T са претеглени чрез стойностите по текущи цени през годината $T - 1$.

	1990 теку щи цени	Промяна в обема 90-91	Цена 1991 на 1990	Промяна в цената 90-91	1991 теку щи цени	Промяна в обема 91-92	Цена 1992 на 1991	Промяна в цената 91-92	1992 текущи цени	Промяна в обема 92-93	Цена 1993 на 1992	Промяна в цената 92-93	1993 текущи цени
А	100	105,0	105	110,0	115,5	102,0	117,8	108,0	127,2	103,1	131,1	105,0	137,6
В	300	110,0	330	95,0	313,5	90,0	282,2	105,0	296,3	95,0	281,4	102,0	287,1
Общо	400	108,8	435	98,6	429,0	93,2	400,0	105,9	423,5	97,4	412,5	103,0	424,7

Да предположим, че тези данни трябва да бъдат изразени във фиксирана реферативна година, да речем 1990 г. Единственият начин да се направи това без да се изкривяват процентите на растежа на сбора е всяка поредица да се ре-реферира поотделно. Във форма на индекси (1990 г. = 100) се получава:

	1990 г.	1991 г.	1992 г.	1993 г.
А	100	105,0	107,1	110,3
В	100	110,0	99,0	94,1
Общо	100	108,8	101,4	98,8

където $101,4 = 108,8 \times 93,2/100$ и $98,8 = 101,4 \times 97,4/100$

По отношение на обемите с реферативна година 1990 г.

	1990 г.	1991 г.	1992 г.	1993 г.
А	100	105,0	107,1	110,3
В	300	330,0	297,0	282,2
Общо	400	435,0	405,6	395,0
А + В	400	435,0	404,1	392,5

Ясно се вижда, че сумата от А и В вече не е равна на общото. Това е известния проблем за “несъбириаемостта”. Въпреки този проблем, “коректният” обем за 1993 г. е 395, а не 392,5, тъй като това е единственото число, което последователно отговаря на преди изчислените проценти на растежа на сумата.

Освен това по този начин процентите на растеж година спрямо година не се променят при промяна на реферативната година. Несъответствията между А, В и техния сбор не бива да се отстраняват, а да се обяснят на ползващите информацията. Тези несъответствия не могат да се тълкуват като показател за надеждността на резултатите.

Част II

ИЗМЕРВАНЕ НА ЦЕНИТЕ И ОБЕМИТЕ СЪГЛАСНО ПРОИЗВОДСТВЕНИЯ ПОДХОД

II.1 Класификация на методите

По-нататък в приложението ще се използват следните методи:

Методи А: най-адекватни методи

Методи В: методи, които могат да се използват в случай, че не могат да се приложат методи А

Методи С: методи, които не трябва да се използват

II.2. Продукция за пазара и продукция за собствено потребление

В настоящия раздел ще бъдат разгледани изчисленията на продукцията за пазара и продукцията за собствено потребление. На първо място ще представим някои принципи които са в основата на общите критерии за класифициране на методите в групите А, В и С. Първото изискване за принципите е да се прилагат за всеки отделен продукт и за всички видове продукция за пазара като ще дадем конкретни указания как методите следва да се прилагат в всеки отделен случай.

По отношение на избора на методи с двоен показател и с единичен показател можем да разгледаме следната класификация:

Методи А: В ESA 95 (точка 10.28) ясно се посочва, че теоретично двойната дефлация е правилния метод, тъй като добавената стойност по текущи цени също се изчислява като разлика между продукцията и междинното потребление. Този аргумент е верен за всички методи с двоен показател (например екстраполацията на продукцията чрез показател за обема и дефлацията на междинното потребление). Методите с двоен показател се предпочитат по няколко причини:

- използваните показатели са показатели за продукцията или ресурси на входа на производството. При методите с единичен показател тези показатели се прилагат пряко към добавената стойност, което е по-малко адекватно,
- методите с двоен показател дават независима оценка за промените в производителността.

Методи В: На практика може да се наложи да се използват методи на базата на единични показатели, тъй като например данните за междинното потребление са недостатъчни или надеждността на данните е недостатъчна.

По отношение на адекватността на показателите, както при дефлацията на стойностите на текущите цени или при екстраполацията на данните за базовата година могат да се използват следните критерии:

- пълнота на обхвата на продуктите в дадена категория чрез индикатора. Например дали показателя обхваща всички продукти в графата или само част от тях, като например само тези, които са продадени на домакинствата,

- базата за оценяване на показателя. За продукцията за пазара това трябва да са основните цени, а не цените на изкупуване или разходите за ресурси на входа на производството,
- показателят следва да отчита промените в качеството, като това се отразява в разчетите за обема,
- концептуалната последователност между показателя и понятията в националните отчети.

На базата на тези критерии можем да направим следните общи заключения за адекватността на показателите и, както беше посочено по-горе, общите заключения следва да се прилагат за всеки отделен продукт и за всички видове продукция за пазара с конкретни указания за методите, които следва да се използват във всеки отделен случай. Следващите критерии за разграничаване между методите А, В и С са абсолютни критерии, т.е. те не зависят от наличните данни. На практика прилагането на методите А може да се окаже невъзможно и да се търси приемливо решение на база методите В.

Методи А: По принцип при производствения подход използването на адекватни ценови индекси за производството, които обикновено се наричат индекси за цената на продукта (ИЦП), спада към метода А. Всеки продукт се дефлира отделно с адекватен ИЦП. Адекватния ИЦП отговаря на следните изисквания:

- той е индекс на (вътрешните и експортните) цени на точно този продукт или група продукти,
- индексът отразява измененията в качеството на продукта или продуктите,
- основава се като стойност на основните цени,
- концептуално съответства на понятията в националните отчети.

Всички останали методи, за които може да се докаже, че са еквивалентни на ИЦП, се считат за методи А.

Методи В: Ако не е налице адекватен метод ИЦП, съществува възможността да се използват няколко алтернативни видове показатели. Обикновено в групата методи В обикновено попадат следните методи:

- по-малко адекватен ИЦП, например индекс без корекции за качеството или индекс, който има по-малък или по-голям обхват спрямо категорията, в която е продукта,
- индекс на потребителските цени (ИПЦ). Приложими са същите три критерия както при ИЦП (обикновено ИПЦ се коригира за данъци, субсидии и печалби,

за да се получи основната цена) и освен това е необходимо претеглянето да е адекватно и да има концептуална съвместимост с понятията в националните отчети.

- показатели за обема на продукцията. Показателите за обема трябва освен това да отразяват измененията в качеството. Това частично може да се постигне, като показателите за обема са прилагат на достатъчно подробно равнище, за да могат да се отчетат структурните промени.

Някои показатели като цяло не отговарят на всичките четири критерия, посочени по-горе.

Методи С: Използването на други възможни показатели обикновено попада в групата на методите С.

- методи за ресурсите на входа на производството (за продукцията за пазара),
- вторични показатели, т.е. показатели, които не са пряко свързани с продукцията,
- ИЦП, ИПЦ или показатели за обема, които изобщо не съответстват на въпросния продукт или продукти, като например общия ИПЦ.

Сега ще приложим тези критерии за продуктите във всяка категория СРА. Продукцията за пазара и продукцията за крайна употреба ще бъдат разгледани заедно. В точка 3.49 на SEC 95 се посочва, че “продукцията за собствена крайна употреба следва да се оценява по основните цени на подобни продукти, продавани на пазара”. Следователно принципите за дефлация на продукцията за собствена крайна употреба са същите както за продукцията за пазара.

Целта е да се дефинират методите А, В и С за всеки вид продукт. Ако за някои продукти използването на адекватни ИЦП не създава специфични проблеми (т.е. метод А е реално възможен), няма да разглеждаме възможностите други методи да отговарят на критериите. За значителен брой продукти все още не е възможно да се дефинират методите А, В и С. Това ще бъде направено в рамките на съответната програма за научни изследвания. В програмата за научни изследвания може също да се проучи подобрената класификация на някои продукти, които на този етап са разделени според класификацията по-долу.

В настоящият текст се обсъжда главно изчисляването на *продукцията* по постоянни ценни. За методите с двоен показател е необходимо да се дефлира *междинното потребление*. Предпочитаният метод за дефлиране на междинното потребление е продукт по продукт като се използват действителните данни за цените за междинна употреба, така както са събрани от купувачите. Това обаче не винаги е възможно на практика. Следователно междинното потребление на национално произведените продукти може да се дефлира като се използва същият

метод, описан по-долу за продукцията от същия продукт, като се вземе предвид разликата в оценяването (междинното потребление се оценява по цени на закупуване). Трябва да се обърне специално внимание на дефлацията на междинното потребление на вносни продукти. Освен това трябва да се вземат предвид разликите в цените за различните потребители. Един пример за това е електричеството, при което може да има значителна дискриминация по отношение на цените за различните категории потребители.

При изчисляването на междинното потребление по постоянни цени един важен фактор, който трябва да се отчете, е въздействието на ненадеждните разчети за продукцията по постоянни цени (например за даден вид бизнес услуга), което трябва да се коригира на равнище общ БВП по постоянни цени. При производствения подход въздействието на ненадеждните дефлатори или имплицитните дефлатори за някои продукти при разчетите за общия БВП по постоянни цени може да се сведе до минимум:

- ако отчетите по постоянни цени се съставят в рамката на предлагането и предназначението
- ако навсякъде в отчетите се използват методи с двоен показател
- ако ненадеждните дефлатори за производството се използват и за дефлиране на междинното потребление.

Използването на таблиците за предлагането и предназначението за интегриране на разчетите заедно с двойната дефлация играе съществена роля за свеждане до минимум на неточностите на равнище общ БВП по постоянни цени.

СРА А: Продукти на земеделието, лова и горското стопанство

СРА В: Рибa

Повечето от изчисленията по текущите цени за тези продукти се базират на информация за цените и количествата. Тази информация може и трябва да се използва за изчисляване на продукцията в постоянни цени. Където е необходимо информацията за количествата трябва да се коригира спрямо измененията в качеството. В някои случаи се съставят и действителни ИЦП. Всички тези методи са методи А.

СРА С: Продукти от минното дело и кариерите

СРА D: Продукти на обработващата промишленост

СРА Е: Електрическа енергия, газ, пара и топла вода

За тези три групи продукти държавите-членки вече подават в Евростат много ИЦП. Използването на тези ИЦП при условие, че се изпълняват критериите, е на практика прилагане на метод А за тези продукти. След това тези данни се използват за изчисленията в постоянни цени.

Съществуват някои съществени проблеми при измерването на цената и обема на отделни продукти. Това особено се отнася до:

- компютри и друго оборудване за преработка на информация
- големите съоръжения като например самолети и кораби.

За тези продукти измерването на цената е много трудно, а от друга страна те са икономически доста значими. В програмата за научни изследвания е необходимо да се проучат възможностите за подобряване на процедурата за тези продукти.

CPA F: Строителни работи

В строителството измерванията на цените и обемите са често сложни поради например еднократната употреба на много продукти. В програмата за научни изследвания трябва да се проучат методологичните проблеми за изчисляване на продукцията по постоянни цени.

CPA G: Търговски услуги на едро и дребно, ремонт на моторни превозни средства, мотоциклети и лични и домакински стоки

50. Продажба, поддръжка и ремонт на МПС и мотоциклети; търговски услуги на дребно с автомобилно гориво

Тази група се състои от два вида продукти:

- продукция на услугите при поддръжка и ремонт на МПС и мотоциклети
- търговска продукция (печалба) при продажбата на МПС, мотоциклети и автомобилни горива.

За първият вид продукция е възможно да са налице ИЦП, в който случай това е метод А. Ако тази информация не е налице, тези продукти могат да се дефлират чрез ИПЦ (с корекции за всички данъци или субсидии), което представлява метод В, тъй като може да не са достатъчно обхванати бизнес разходите.

За дефлирането на търговската печалба се прилагат процедурите за търговията на едро по-долу.

51. Търговия на едро и търговски услуги с комисионна с изключение на МПС и мотоциклети

Основната продукция на тази група се състои в печалби от търговия на едро. За продукция печалби се прилагат следните правила:

Метод А: Методът А за продукция печалба е метод, който отчита измененията в качеството на търговската услуга. Това може да се постигне като отделно се дефилират продажбите и покупките на търговците (като се отчитат и промените в складовите наличности). За тази цел са необходими висококачествени индекси на цените.

Метод В: Методът В може да се използва, тъй като допускането е, че обемът на печалбата следва обема на оборота. Тук предположението е, че коефициентът на печалбата е постоянен в постоянни цени.

Най-простият начин за прилагане на този метод е да се екстраполира общата продукция като печалба чрез индекс за обема на оборота. Индексът за обема на оборота може да се изчисли чрез дефлиране на оборота чрез ценови индекс на оборота.

Едно подобрение на този прост метод би могло да бъде добавянето на подробности за продукта като за предпочитане е да се изчисляват търговските печалби в постоянни цени в рамките на подробни таблици за предлагането и предназначението. След това към обема на тази транзакция през текущата година може да се приложи процента печалба за специфична транзакция, изчислена през дадена базова година. По този начин обемът на печалбата нараства заедно с обема на стокооборота.

Друго подобрение на процедурата е да се вземат предвид измененията в каналите за търговия (например преместване от малък квартален магазин към големите хипермаркети). Така в компонента обем се включват някои от качествените изменения в търговските услуги.

Тези методи се считат за методи В, тъй като не отчитат измененията в качеството на търговската услуга.

Метод С: Всички останали методи, например дефлирането на продукцията печалба директно чрез ценови индекс на оборота.

52. Услуги в търговията на дребно с изключение на МПС и мотоциклети; ремонт на лични и домакински стоки

За печалбата при търговията на дребно се правят същите допускания както за търговията на едро. Едно предимство тук е, че съществуват достатъчно ценови индекси на оборота на дребно, като ИПЦ. За да получим индекса за обема на оборота на дребно на дадена стока, можем за дефлиране да използваме съответния елемент на ИПЦ.

ИПЦ може да се използва за продукцията при ремонта на лични и домакински стоки. При тези дейности има малко разходи за дейността; ИПЦ е доста адекватен и може да се счита за метод А. Тук обаче са включени доста различни продукти и трябва да се използват различни ИПЦ. Необходимо е дефлирането да се направи на подробно равнище като се прилагат различните ИПЦ за съответната категория.

СРА Н: Хотелски и ресторантски услуги

Методът А за хотели и ресторанти е дефлиране чрез съответен ИЦП. Ако не съществува даден ИЦП, може като приблизителна мярка да се използва ИПЦ. В такъв случай това е метод В, тъй като не се вземат предвид разходите за дейността.

СРА I: Транспортни, складови и комуникационни услуги

60, 61 и 62: Транспорт по суша, вода и въздух

Пътническият и товарният транспорт се дефлират отделно.

За *пътническия* транспорт методът А е използването на съответния ИЦП. В случай, че няма такива, следващите методи са методи В:

- дефлация с ИПЦ при условие, че се отчитат в достатъчна степен измененията в качеството,
- екстраполация чрез показател за броя на пътничко-километрите при условие, че има такъв показател за достатъчен брой от видовете транспорт. Като минимално изискване трябва да се прави разлика между различните класи (първа и втора класа за ж.п. транспорта, бизнес класа, туристическа класа за въздушния транспорт и т.н.).

Необходимо е тези методи да се прилагат отделно поне за следните видове (пътнически) транспорт, доколкото са застъпени и съществени за държавите-членки:

- транспорт по ж.п. мрежата
- друг сухопътен транспорт
- воден транспорт
- въздушен транспорт.

Ако такава разбивка не може да се постигне, тогава методите са методи С. Всички останали методи (например използването на броя на пътниците като показател за обема) са също методи С.

За *товарния* транспорт, методът А е също използване на адекватни ИЦП. Ако такива не са на разположение, тогава следващият метод е метод В:

- може да се допусне, че обемът на транспортните услуги следва обема на транспортираните стоки. За тази цел е адекватен показателят тон-километър, въпреки че е ясно, че при него не се отчитат измененията в качеството на транспортната услуга. Колкото по-подробни са тоновете-километри за различните видове транспорт, толкова по-добри са и резултатите.

Необходимо е този метод да се прилага отделно поне за следните видове (товарен) транспорт, доколкото те са застъпени и съществени за държавата-членка:

- транспорт по ж.п. мрежата
- друг сухопътен транспорт
- транспортиране по тръбопроводи
- морски и крайбрежен воден транспорт
- вътрешен воден транспорт
- въздушен транспорт

Ако такава разбивка не може да се постигне, тогава методите са методи С. Всички останали методи (например използването на тоновете като показател за обема) са също методи С.

По принцип коректната дефлация на пътническият и товарния транспорт изисква данни по текущи цени в горната разбивка като тегло. Ако няма такива подробни данни в текущи цени, могат да се използват други тегла за претегляне на показателите за отделните видове транспорт. Другите тегла трябва колкото е възможно да по-близки до текущите стойности.

63. Подпомагащи или допълнителни транспортни услуги; услуги на туристически агенции

В тази група са включени голям брой разнообразни услуги и не е възможно да се посочи конкретен метод или показател. Затова правим препратка към общата класификация на методите и показателите.

SEC 95 посочват конкретни препоръки за туристическите агенции (виж точка 10.39)

64. Пощенски и далекосъобщителни услуги

Изчисляването на пощенските и далекосъобщителните услуги е трудно поради непрекъснатото увеличаване на гамата на предлаганите услуги и промените в тарифите. Поради тази причина в рамките на програмата за научни изследвания ще бъдат разработени указания за установената практика по отношение на този вид услуги.

CPA J: Услуги за финансово посредничество

За продукти като косвено измерените услуги за финансовите посредници (FISIM), ценни книжа, печалби от търговия с чужда валута и застраховането, продукцията в текущи цени се дефинира като разликата при различните транзакции. Необходимо е да се уточнят както хармонизираната дефиниция, така и измерването на продукцията в постоянни цени.

Отразяването на измененията в качеството във финансите и застраховането е друг въпрос, по който трябва да се работи, както и сравнимостта на разчетите за подпроменливи, финансовите услуги, за които има явно обявени цени.

В рамките на една част от програмата за научни изследвания се предвижда да се разработят конкретни указания за третирането на тези продукти.

CPA K: Недвижимо имущество, наеми и бизнес услуги

Жилищни услуги

За изчисляване на продукцията на жилищни услуги по текущи цени до 1998 г. или 1999 г. всички държави-членки ще въведат така наречения стратификационен метод за измерване на продукцията за целите на БВП¹.

Това по същество е метод, при който продукцията по текущи цени се измерва по обективен начин като се използват данни за количеството и качеството на жилищата и цените, които се плащат за тяхното използване. По дефиниция е необходима информация за цената на продукцията, която е необходима за дефлацията. Същата цена и информацията за количеството и качеството се използват за съставяне на разчет в постоянни цени. Приложението на този подход може да се счита за метод А. Има възможност за отразяване на измененията в качеството на жилищните услуги.

Други наеми, недвижимо имущество и бизнес услуги

За тези услуги е трудно да се съберат данни за цената на производителя поради еднократния характер на някои от продуктите. Могат да се използват много

¹ Решение 95/309/ЕО на Комисията, Евратом (ОВ L 186, 5.8.1995 г. стр. 59 и Решение 97/619/ЕО на Комисията, Евратом ОВ L 252, 16.9.1997 г. стр. 33).

различни алтернативни мерки за промените в цените или обемите, често това са косвени или вторични измервания.

За всяка от услугите в тази категория трябва да се прецени уместността на използваните косвени измерители. В програмата за научни изследвания ще бъдат разработени конкретни указания. В нея специално внимание следва да бъде отделено на дефлацията на продукцията от програмни продукти, които също влизат в тази продуктова група.

CPA M: Образователни услуги

CPA N: Здравни и социални услуги

В някои държави-членки основните части на здравеопазването и образованието се отчитат като производство за пазара, а в други държави-членки се отчитат като производство не за пазара. Методите за измерване на продукцията по постоянни цени трябва да отчитат необходимостта от сравнима статистика между двете групи държави.

Ценовата статистика за дефлиране на продукцията за пазара трябва да отразява общата цена на продукта, а не само потребителският принос към общата цена и цената на конвенционалните тарифи. Ценовата статистика трябва също да отразява измененията в качеството в продуктите в здравеопазването и образованието.

Конкретни указания за третирането на тези продукти чрез използване на статистиката на цените или други методи ще бъдат разработени в рамките на програмата за научни изследвания. В тази програма ще бъдат разгледани както продукцията за пазара при този вид услуги така и , както е показано по-долу, продукцията не за пазара.

CPA O: Други социални и лични услуги и услуги за населението

За тези услуги данните за цените на производителя често не са на разположение и обикновено се заместват чрез използване на алтернативни показатели. Както при здравеопазването и образованието, в тази категория дейностите могат да включват продукцията за пазара и продукцията не за пазара и това трябва да се отчете от съответните статистически методи.

В рамките на програмата за научни изследвания ще бъдат разработени конкретни указания за този вид продукти.

CPA P: Частни домакинства със заети лица

Тази продукция за собствена употреба е прието да се оценява като възнаграждение за зетите включително възнаграждението в натура.

Обикновено методите за изчисленията в постоянни цени са данни за ИПЦ или за заплати с дефлация, или екстраполация на обемите (като броят на заетите се използва като екстраполатор). По принцип използваните дефлатори (данните за ИПЦ или заплатите) трябва да се проверят дали отразяват правилно възнагражденията в натура.

Тези методи не отчитат измененията в производителността, но този пропуск има минимален ефект върху БВП. В случай, че не отчитат измененията в производителността, тези методи са методи В (в противния случай са методи А).

Данъци и субсидии за продукти и внос и ДДС

В точка 10.47 до 10.52 от ESA 95 са подробно посочени принципите за изчисляване на данъци и субсидии за продукти и внос и ДДС в постоянни цени. Тези принципи представят метода А.

II.3. Продукцията, която не е за пазара

Както беше посочено по-горе, статистическите методи за измерване на продукцията в постоянни цени трябва да предоставят сравнима статистика както за продукцията за пазара, така и за тази не за пазара и по-специално за услугите образование и здравеопазване.

За услугите не за пазара продукцията в постоянни цени може да се изчисли или чрез показатели за обема на продукцията, или чрез методи, които използват ресурсите на входа (например дефлиране на труда и други ресурси на входа или екстраполиране на обема на трудовите ресурси през базовата година). Могат да се използват и някои от данните за цени, които са на разположение.

В рамките на програмата за научни изследвания ще бъде направено разграничение между методите А, В и С за категорията услуги не за пазара.

II.3.1. CPA M: Образование

Продукцията на образованието, която не е за пазара в постоянни цени, може да се изчисли чрез показатели за обема на продукцията или чрез методи за ресурсите на входа.

В рамките на програмата за научни изследвания ще бъдат разработени конкретни указания за методите за изчисляване на продукцията в образованието (чрез показатели за обема на продукцията, чрез методи за ресурсите на входа или чрез данни за цените за продукцията за пазара).

II. CPA N (част): Здравеопазване

Изчисляването на продукцията не за пазара в здравните услуги може да се направи чрез показатели за обема на продукцията или чрез методи за ресурсите на входа.

В рамките на програмата за научни изследвания ще бъдат разработени конкретни указания за методите за изчисляване на продукцията в здравеопазването (чрез показатели за обема на продукцията, чрез методи за ресурсите на входа или чрез данни за цените за продукцията за пазара). В програмата ще бъдат оценени възможностите за отчитане на измененията в качеството, тъй като това е особено важно за продукцията в областта на услугите в здравеопазването.

II.3.3. Друга продукция, която не е за пазара

Другата продукция, която не е за пазара е в много различни форми. Част от нея се предоставя на отделните граждани (например общественото осигуряване), а друга част е за колективно ползване (например отбраната). Трета част има както индивидуални, така и колективни елементи (например обслужването от страна на полицията, което е прието в ESA 95 да се отчита като колективна услуга).

За услугите, които се предоставят на индивидуална база, могат да се използват показатели за обема на продукцията, което евентуално може да се прилага и за колективните услуги. За всички тези услуги могат да се използват методи за ресурсите на входа. Постигането на сравними резултати ще изисква известна хармонизация на двата метода.

В рамките на програмата за научни изследвания ще бъдат разработени конкретни указания за методите, които трябва да се използват за тези продукти (показатели за обема на продукцията или методи за ресурсите на входа).

ЧАСТ III.

ИЗМЕРВАНЕ НА ЦЕНИТЕ И ОБЕМИТЕ СЪГЛАСНО ПОДХОДА НА БАЗА РАЗХОДИ

От страната на разходите БВП е сумата от крайното потребление, брутното формиране на капитал и нетния износ.

По отношение на *адекватността на показателите* за дефлиране на стойностите от текущата година или екстраполирането на стойностите от базовата година в страната за разходите могат да се използват следните критерии:

- цялостност на обхвата на показателя на продукта в дадена категория. Например дали показателя обхваща всички продукти в категорията или само част от тях
- базата за оценяване на показателя. За крайното потребление и за брутното формиране на капитал това трябва да са цените на купувача, а не цените на продавача

- показателят трябва да отчита промените в качеството, като това се отразява в изчисленията за обемите, а не в изчисленията за цените
- концептуалната последователност между показателя и понятията в националните отчети.

Тези критерии дават основание за следните общи заключения по отношение на процедурата за изчисляване на измерителите за цените и обемите в различните категории в рамките на подхода на база разходи.

Крайно потребление на домакинствата

Крайното потребление на домакинствата (HFC) следва да се дефилира чрез максимално използване на информацията от ИПЦ, в случай че ИПЦ е адекватен измерител.

ИПЦ е адекватен, когато отговаря на следните критерии:

- индексът обхваща точно тази група продукти или продукт,
- отчита адекватно измененията в качеството на продуктите или продукта,
- изчислява се по цени на купувача включително ДДС,
- концепцията на която е базиран индексът отговаря на тази в националните отчети.

Ако за даден продукт няма ИПЦ, трябва да се прилагат други приблизителни методи. Това може да бъде ИЦП, индексите за експортни и импортни цени или, в някои случаи показатели за обемите. Тези методи са методи В.

Методите С включват използването на показатели, които изобщо не съответстват на въпросните продукти или продукт.

Крайно държавно потребление (GFC) и крайно потребление на NPISHs

За тези категории крайно потребление могат да се изкажат същите съображения както за изчисляването на продукция не за пазара при производствения подход (раздел II.3), тъй като основните компоненти на тези категории са стойностите на стоките и услугите, произведени от общодържавните институции и NPISHs (ESA 95, точки 3.78 и 3.79).

Закупените от общодържавните институции стоки и услуги, произвеждани от производители за пазара, и предоставяни на домакинствата – без преобразуване – като социални трансфери в натура, са също част от крайното държавно

потребление (ESA 95 точка 3.79) и следва да се дефлира с адекватните ценови индекси, които съответстват на тези (пазарни) стоки и услуги.

В точка 3.85 от ESA 95 се прави разграничение между индивидуални и колективни стоки и услуги, предоставяни от държавата. След това разграничение може да се извлече *действителното крайно потребление*. Този начин на представяне на отчетите не създава съществени проблеми по отношение на изчисленията в постоянни цени.

Брутно формиране на капитал

За брутното формиране на капитал (GFCF) методът А е използването на индексите на действителната инвестиционна цена. Такъв един индекс трябва да отговаря на следните критерии:

- индексът обхваща точно продуктите или продукта,
- отчита адекватно измененията в качеството на продуктите или продукта,
- изчислява се на база цени на купувача включително неприпадащия се ДДС,
- концепцията на която е базиран индекса съответства на тази в националните отчети.

На практика в този случай често се използват ИЦП, което е метод В, ако не се преоценят спрямо цените на купувача. За ИЦП за някои специфични продукти важат забележките в раздел II.2 включително задачите за програмата за научни изследвания.

Изменения в складовите наличности

Важното тук е запасите да се дефлират отделно и независимо от останалите пера и да не се изчисляват като остатъчно перо при изразяване в постоянни цени.

В точка 10.56 от ESA 95 се посочва, че складовите наличности по постоянни цени могат да се изчисляват чрез дефлиране отделно, а постъпилите и излезлите количества чрез адекватен ценови индекс. В случаите когато измененията в обемите и цените на запасите не са особено големи, като алтернативен метод може да прилага пряко дефлиране на измененията в запасите със среден ценови индекс за годината.

Съществуват четири вида запаси (ESA 95, точка 3.119)

- материали и доставки; прилагат се същите принципи както за при дефлирането на междинното потребление в раздел II.2

- незавършено производство; тази категория ще бъде проучена чрез научната програма
- готова продукция; тези продукти могат да се дефлират чрез ИЦП по основни цени
- стоки за препродажба; остойността се по цената на закупуване, за която ИЦП често е добър показател.

Научната програма следва да разгледа и въпроса за печалбата на холдинга

Придобивания минус продажби на ценности

Този въпрос трябва да бъде разгледан в рамките на научната програма.

Износ и внос на стоки и услуги

Този въпрос трябва да бъде разгледан в рамките на научната програма.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ПРЕХОДНИ ПЕРИОДИ

Преходни периоди към Принцип 3

Страна	До
Ирландия	2004 г.
Португалия	-
Дания	2000 г. (през 1999 г. базовата година ще бъде 1990 г.)
Финландия	2005 г.
Нидерландия	-
Италия	2003 г.
Германия	2005 г.
Белгия	-
Обединено кралство	2003 г.
Франция	-
Испания	2003 г.
Гърция	-
Швеция	-
Люксембург	-
Австрия	2005 г.